

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 811
van **MIEKE SCHAUVLIEGE**
datum: 5 juni 2023

aan **ZUHAL DEMIR**
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Programmatistische Aanpak Stikstof - Vervolgtraject (2)

In opvolging van mijn schriftelijke vraag nr. 601 van 24 maart 2023 over de Programmatistische Aanpak Stikstof herhaal ik mijn pleidooi om met urgentie de PAS te verankeren in regelgeving.

De nieuwe maatregelen uit het PAS-akkoord zijn immers pas definitief als ze zijn vastgelegd in een decreet. Zolang het decreet niet goedgekeurd wordt, blijven de overgangsmaatregelen gelden voor nieuwe vergunningsaanvragen.

Op basis van de analyse van het antwoord op bovenvermelde vraag stel ik volgende bijkomende vragen.

1. Over het proces

- a) Op mijn vraag over het statuut van de ministeriële instructie van 2 mei 2021 en de daarbij horende richtsnoeren, antwoordde de minister dat er een omzendbrief in opmaak is, die uitvoering zal geven aan de gemaakte afspraken dienaangaande bij de door de Vlaamse Regering vastgestelde PAS.

Wat is de stand van zaken? Is de omzendbrief klaar of wanneer mogen we die verwachten? Hoe verhoudt de omzendbrief zich ten opzichte van de ministeriële instructie van 2 mei 2021 en de daarbij horende richtsnoeren en het decreet dat in voorbereiding is?

- b) Kan de minister een exhaustief overzicht bezorgen van welke maatregelen of initiatieven die voortvloeien uit het PAS-akkoord moeten vastgesteld worden bij besluit dan wel bij decreet?
- c) Kan de minister een overzicht geven van de stand van zaken van het decreet en de uitvoeringsbesluiten die in voorbereiding zijn? Wat is de stand van zaken, en kan aangegeven worden wat de verwachte timing is voor definitieve goedkeuring?
- d) Er wordt een ontwerpdecreet stikstof voorbereid op basis van de goedgekeurde PAS.

Gelieve een gedetailleerde planning te bezorgen voor de goedkeuring van het Stikstofdecreet (principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering, advies van de Minaraad, de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), advies Raad van State, indiening in het Vlaams Parlement).

- e) De minister gaf in haar antwoord aan dat het MER-onderzoek naar externe saldering in samenhang met de manier hoe naar een gelijkgeschakelde behandeling tussen industrie en landbouw geëvolueerd wordt, een afzonderlijk en eigenstandig besluitvormingstraject zal volgen.

Kan de minister een stand van zaken bezorgen van de planfiguur en besluitvormingsprocedure die daarvoor zal gevolgd worden? Wat is de timing (voor het goedkeuringsproces van het plan-MER en het openbaar onderzoek, inclusief de verwerking van dit openbaar onderzoek)?

- f) Wat is de stand van zaken van het rollend uitvoeringsprogramma 'stikstofprogramma'? Wordt het een plan dat wordt goedgekeurd door de Vlaamse Regering? Onder welke vorm? Wanneer wordt het stikstofmanagementplan voorgelegd aan het Vlaams Parlement?
- g) In de nota is sprake van een tweede decreet, dat gelijktijdig met het eerste decreet wordt goedgekeurd om de geldigheidsduur van vergunningen van veehouderijen en mestverwerkingsinstallaties die verlopen in 2023 te verlengen tot 31 december 2024.

Wordt dat decreet tegelijkertijd met het Stikstofdecreet voorbereid in de schoot van de Vlaamse Regering? Gelieve een gedetailleerde planning te bezorgen voor de goedkeuring van het Stikstofdecreet (principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering, advies van de Minaraad, SALV en SERV, advies Raad van State, indiening in het Vlaams Parlement).

2. Over het bijgestelde akkoord

- a) In haar antwoord gaf de minister aan dat het geplande onderzoek naar externe saldering zich beperkt tot salderingsmogelijkheden tussen bedrijven met impact op dezelfde speciale beschermingszone(s) (SBZ). Mijn vraag hoe zal worden voorkomen dat bedrijven zich van elders in Vlaanderen verplaatsen, bijvoorbeeld naar gebieden met minder kwetsbare beschermde natuur (cfr. West-Vlaanderen), bleef onbeantwoord.

Kan de minister een antwoord bezorgen op deze vraag?

- b) De PAS zal een grote impact hebben op bestaande bedrijven.

Welke oplossingen heeft de regering klaarliggen om bedrijven te ondersteunen om een reconversie naar een meer natuurgerichte landbouw mogelijk te maken? Is er beleidsvoorbereidend onderzoek gebeurd dat onderzoekt welke verdienmodellen een leefbaar bedrijfsinkomen garanderen en welke voorwaarden vervuld moeten zijn om te zorgen dat de betrokken landbouwers een rendabele bedrijfsvoering kunnen hebben?

3. Onzekerheid over effectiviteit stikstofapparatuur.

In recente nieuwsberichten werd melding gemaakt van nieuw (niet gepubliceerd) onderzoek van de Wageningen Universiteit, dat vraagtekens stelt bij de effectiviteit van stikstofapparatuur. Er werden 40 installaties getest, van stalvloeren tot mestbanden. En er werd een analyse gemaakt van de mestdata van duizenden Nederlandse boeren. Uit het onderzoek blijkt dat veel apparaten niet doen wat ze beloven. Ook in het Vlaamse stikstofakkoord wordt veel heil verwacht van die stikstofapparatuur. Voor landbouwers betekent dit dat ze voor grote investeringsuitdagingen staan. Die investeringen moeten ook lonen: minder stikstofuitstoot en zo ook minder stikstofdepositie, anders is het dweilen met de kraan open op de kap van landbouwers en natuur.

Heeft de minister de conceptstudie via haar Nederlandse collega's al opgevraagd en wordt er een analyse gemaakt van wat de gevolgen (kunnen) zijn voor het Vlaamse stikstofakkoord?

ANTWOORD

op vraag nr. 811 van 5 juni 2023

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. Over het proces na vaststelling programmatische aanpak stikstof

- a) Vlaamse regering keurde op 16 juni 2023 principieel een besluit goed over de beoordeling van de stikstofuitstoot van vergunningsaanvragen betreffende projecten of activiteiten met mogelijk betekenisvolle effecten op habitatrictlijngebieden. Dit verordenend besluit bevat tussentijdse, tijdelijke kaders toe te passen door vergunningverlenende overheden en adviesinstanties in afwachting van de decretale verankering van de kaders van de programmatische aanpak. De Vlaamse Regering verkoos finaal deze aanpak boven een omzendbrief.

Het principieel goedgekeurde ontwerpbesluit ligt momenteel voor bij de Raad van State voor advies. Na definitieve goedkeuring treedt dit besluit in de plaats van de ministeriële instructie van mei 2021. In tussentijd blijft die instructie met bijhorende richtsnoeren van kracht.

- b) Zie bijlage voor een overzicht van wetgevende initiatieven in het kader van PAS. Daarbij dient opgemerkt dat sommige maatregelen hetzij decretaal, hetzij via een besluit van de Vlaamse Regering regelgevend verankerd kunnen worden.
- c) Mijn diensten hebben een voorontwerp van Stikstofdecreet opgemaakt. Dit voorontwerp voorziet in de juridische verankering van de volgende onderdelen van de programmatische aanpak stikstof:
- de doelstellingen;
 - de bronmaatregelen;
 - beoordelingskaders voor vergunningverlening;
 - specifieke regeling voor het maatwerkgebied Turnhouts Vennengebied;
 - noodzakelijke monitorings- en rapportageverplichtingen;
 - gerelateerde wijzigingen aan het Natuurdecreet en Mestdecreet.

Daarnaast bevat het voorontwerp een beperkt aantal secundaire wijzigingsbepalingen op reeds bestaande regelgeving.

Wat betreft uitvoeringsbesluiten, is er besluit in voorbereiding waarin het huidige flankerend beleid voor landbouwexploitaties met impactscores >5% en >50% (de zgn. voormalige 'rode' en 'oranje' bedrijven) in overeenstemming gebracht wordt met de bepalingen van de PAS, en waarin tevens voorzien wordt in een reeks (vrijwillige) flankerende maatregelen voor landbouwexploitaties in het maatwerkgebied Turnhout.

- d) Na een eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering, zullen de door u aangehaalde adviesraden gevraagd worden een advies te formuleren op het voorontwerp van decreet. Daarnaast zal ook advies gevraagd worden aan de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) en de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA).

Op basis van die adviezen, zal ik het voorontwerp van decreet waar nodig bijstellen en voor tweede principiële goedkeuring voorleggen aan de Vlaamse Regering. Na goedkeuring, zal het voorontwerp van decreet voor advies aan de Raad van State worden bezorgd.

Na definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering volgt de parlementaire behandeling.

- e) Het Decreet Natuurbehoud voorziet niet nadrukkelijk in een eigenstandige mogelijkheid om een vastgestelde programmatische aanpak op specifieke onderdelen te kunnen wijzigen. Om dit op een rechtszekere manier wel te kunnen doen, heb ik aan de meerderheidspartijen in het Vlaams Parlement gevraagd om een voorstel tot decreetswijziging uit te werken, dat een eigenstandige wijziging van een definitief vastgestelde programmatische aanpak mogelijk maakt. En waarbij eenzelfde besluitvormingsprocedure gevolgd moet worden als voor een nieuwe, volledige programmatische aanpak, evenwel met de beperking dat de opmerkingen en bezwaren tijdens het openbaar onderzoek enkel betrekking kunnen hebben op de voorgestelde wijzigingen.

Overeenkomstig deze procedure zal de Vlaamse Regering een 'plan tot wijziging van de PAS' opmaken. De milieu-effecten van dit plan zullen onderzocht worden in een volwaardig plan-MER. De aanbesteding voor de opmaak van dit plan-MER loopt.

- f) Mijn diensten hebben een plan van aanpak opgemaakt en zijn daarmee aan de slag gegaan. Alvast in zijn huidige vorm betreft het een operationeel plan, dat geen formele goedkeuring of vaststelling behoeft door de Vlaamse Regering.
- g) Dit decreet wordt momenteel niet voorbereid in de schoot van de Vlaamse Regering. Dit decreet zal zich enten op het recent aangenomen voorstel van decreet "tot wijziging van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, wat het invoeren van overgangsmaatregelen voor vergunningen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof betreft" (bekrachtigd en afgekondigd door Vlaamse Regering op 9 juni 2023), waarbij voorzien wordt in een decretale verlenging van aflopende vergunningen tot en met 31 december 2023.

2. Over het bijgestelde akkoord

- a) Het MER-onderzoek naar het plan tot wijziging van de PAS, richt zich onder meer op de mogelijke milieu-effecten van de techniek van extern salderen. De opdracht voor het MER-onderzoek bevat hiertoe een reeks onderzoeksvragen die door de MER-deskundigen beantwoord moeten worden.
- b) In uitvoering van de vastgestelde PAS zijn INBO en ILVO, in samenwerking met VLM, Departement Landbouw en Visserij en het Departement Omgeving, gestart met het uitwerken van maatregelenpakketten voor circulaire, emissie-arme bedrijfsvoeringen. Daarnaast starten INBO en ILVO ook een onderzoek naar de mogelijkheden en haalbaarheid van het verbouwen van stikstofarme (i.c., weinig stikstofbehoevende) teelten.

Meer algemeen ben ik van mening dat het in de eerste plaats aan de sector en de bedrijven zelf is om zich qua bedrijfsvoering te organiseren op de klimaat- en milieu-opgaven waar ze voorstaan.

3. Onzekerheid over effectiviteit stikstofapparatuur

Het Administratief Team Luchtemissies Veeteelt (AT) heeft bij het Wetenschappelijk Secretariaat (WS) van het Wetenschappelijk Comité Luchtemissies Veeteelt (WeComV) navraag gedaan over het onderzoek van de Wageningen Universiteit.

Het WS heeft de onderzoekers van het betreffende rapport gecontacteerd en vernomen dat de berichten het gevolg zijn van een lek van een niet gepubliceerde conceptstudie. Het rapport van de studie zou klaar zijn tegen de zomer waarna het openbaar gemaakt wordt. Dit wordt verder opgevolgd.

BIJLAGE

[Overzicht reeds genomen en lopende wetgevende initiatieven in uitvoering van de programmatische aanpak stikstof](#)